

Índex

Orsis. Organismes i Sistemes

Núm. 29, p. 1-230, 2015

ISSN 0213-4039 (imprès); ISSN 2014-9727 (en línia)

Les paraules clau són en llenguatge lliure

<http://revistes.uab.cat/orsis>

- 5-21 **Bou Manobens, Jordi; Vilar, Lluís; Caritat, Antonia** (Universitat de Girona. Grup de Recerca de Flora i Vegetació. Departament de Ciències Ambientals)

Estudi de la transició del bosc de *Quercus petraea* al bosc de *Quercus ilex* al paratge de Marmolers (Parc Natural del Montseny)

El massís del Montseny és un espai d'alt interès natural i forestal, on trobem la presència de boscos de *Quercus petraea* (roure de fulla gran), un arbre caducifoli eurosiberià que creix a l'estatge montà del massís. Alhora, en aquest estatge, també hi ha boscos de *Quercus ilex* (alzina), que creixen al costat de la roureda. Al paratge de Marmolers, s'hi pot trobar aquesta transició entre els dos boscos, motiu pel qual és un lloc idoni per fer-hi aquest tipus d'estudi.

L'objectiu principal és estudiar l'ecotò de Marmolers, on hi ha una transició entre comunitats vegetals eurosiberianes i comunitats vegetals mediterrànies. Les qüestions més importants que cal resoldre són: com interacciona el bosc de *Quercus petraea* amb el bosc de *Quercus ilex*?; com varia la diversitat florística al llarg de la transició?; quina estructura forestal presenta la zona estudiada?; quina dinàmica s'observa en el reclutament?; com pot evolucionar la transició estudiada?

Els resultats mostren que la regeneració de *Quercus petraea* i de *Quercus ilex* a la roureda pura i al bosc mixt de Marmolers és igual, tant per als juvenils 1 (50 cm < h < 1,5 m), com per als plançons (h < 50 cm). Segons la composició florística, el bosc mixt mantindria una similitud més gran amb una roureda que no pas amb un alzinar. En canvi, a l'alzinar de Marmolers no hi trobem juvenils de *Quercus petraea*.

En aquest estudi, s'ha observat com, de moment, la roureda de Marmolers no es veu colonitzada per l'alzinar i que l'alzinar de Marmolers difícilment es veurà mai colonitzat per la roureda, si no es que hi apareixen perturbacions. També s'hi ha comprovat que el bosc mixt de Marmolers està en equilibri quant a les seves espècies codominants, i és probable que es mantingui així durant molts anys.

Paraules clau: *Quercus petraea*; *Quercus ilex*; Montseny; bosc; ecologia forestal; ecotò.

- 23-90 **Aymerich, Pere; Sáez, Llorenç** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Botànica. Facultat de Biociències)

Comentaris i precisions previs a la *Checklist* de la flora de Catalunya (nord-est de la península Ibèrica)

En el context d'una actualització del coneixement florístic relatiu a les plantes vasculares de Catalunya, en aquest article s'aporten dades corològiques, taxonò-

miques i nomenclaturals per a diversos tàxons. *Datura wrightii* Regel, *Euphorbia davidii* Subils, *Hedera maroccana* McAll., *Nemophila menziesii* Hook. & Arn. i *Sedum palmeri* S. Watson suposen novetats per al catàleg florístic de Catalunya. D'altra banda, s'exclouen els tàxons següents de la flora de Catalunya: *Arabis collina* Ten., *Drosera intermedia* Hayne, *Erodium acaule* (L.) Bech. & Thell., *Euphorbia dentata* Michaux, *Physalis philadelphica* Lam. i *Tulipa sylvestris* L. subsp. *sylvestris*. S'hi proposen les combinacions nomenclaturals següents: *Allosurus* × *kochianus* (Rasbach, Reichst. & Schneller), L. Sáez & Aymerich, *Gymnadenia austriaca* subsp. *iberica* (Teppner & E. Klein) L. Sáez & Aymerich, *Lysimachia talaverae* L. Sáez & Aymerich, nom. nov., *Micranthes stellaris* subsp. *robusta* (Engl.) L. Sáez & Aymerich i *Pedicularis praetermissa* (I. Soriano, M. Bernal & Sánchez Cuxart) Aymerich & L. Sáez.

Paraules clau: plantes vasculars; península Ibèrica; àrea de distribució; taxonomia.

91-118 **Aymerich, Pere**

Notes florístiques de les conques altes dels rius Segre i Llobregat. III

Al present article, hi aportem dades d'un interès especial per a la flora regional de les conques superiors del Segre i el Llobregat (Pirineus orientals), referides a tàxons fins ara desconeguts a la zona o molt rars. Els tàxons al·lòctons *Epi-lobium ciliatum* Raf. (invasor) i *Berberis vulgaris* L. subsp. *vulgaris* i *Paulownia tomentosa* (Thunb.) Steud. (casuals) constitueixen una novetat per a la flora de Catalunya. També confirmem la presència actual de *Bidens cernuus* L., espècie que, aparentment, no havia estat observada al Principat des de començament del segle XX, i documentem una població de vinya referible a *Vitis vinifera* subsp. *sylvestris* (C.C. Gmel.) Hegi, tàxon sovint considerat de presència dubtosa al nord-est ibèric. Per a l'endemisme d'àrea limitada *Delphinium montanum* DC. —amb només una desena de localitats a escala global—, aportem una nova localitat, en la qual hi ha una de les poblacions més nombroses de l'espècie.

Paraules clau: flora; corologia; Pirineus; Catalunya; nord-est de la península Ibèrica; *Vitis sylvestris*; *Delphinium montanum*.

119-160 **Bañol, Carolina** (Universidad Estatal de Milagro. Facultad Académica de Ciencias de la Ingeniería); **Barrientos, José Antonio** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Zoologia); **Piñol, Josep** (Universitat Autònoma de Barcelona. CREA. Unitat d'Ecologia)

Efecto de la exclusión de hormigas sobre la abundancia y diversidad de Hymenoptera Parasitica en un cultivo ecológico de mandarinos (La Selva del Camp, Tarragona, España)

Los Hymenoptera Parasitica son uno de los mayores grupos controladores de insectos plaga en cultivos agrícolas. Presentamos aquí un estudio de cinco años en el que se describe la abundancia y la diversidad de especies parasitoides asociadas a un cultivo ecológico de cítricos en La Selva del Camp (Tarragona, España) en función de un experimento de exclusión de hormigas de las copas de los árboles, puesto que se sabe que las hormigas suelen interaccionar negativamente con parasitoides y depredadores de plagas. Nuestros resultados

muestran que existe una gran diversidad de parasitoides asociada a los cítricos. Pteromalidae, Encyrtidae y Scelionidae son las familias dominantes; todas ellas experimentaron cambios significativos durante el periodo de estudio. Además, la exclusión de hormigas tuvo un efecto positivo en la abundancia general de los parasitoides, de modo que las poblaciones fueron más abundantes a partir del año 2006 y aumentaron en los años siguientes.

Palabras clave: control biológico; *Citrus*; exclusión; agricultura orgánica; parasitoides; plagas.

- 161-171 **Belda, Antonio** (Universidad de Alicante. Departamento de Ciencias de la Tierra y Medio Ambiente); **Belenguer, Roque** (Universidad de Alicante. Departamento de Ecología); **Zaragozí, Benito** (Universidad de Alicante. Instituto Interuniversitario de Geografía)

Situación del arruú —*Ammotragus lervia* (Pallas, 1777)— en la sierra de Mariola (SE español): Distribución y aspectos ecológicos

El principal objetivo de esta investigación es conocer aspectos ecológicos y distribución del arruú —*Ammotragus lervia* (Pallas, 1777)— dentro de la sierra de Mariola. El área de estudio es un parque natural de 17.500 hectáreas situado en el sur de la Comunidad Valenciana. Un mejor conocimiento de su distribución será de interés para la definición de medidas de gestión de fauna del parque. En 2009, utilizando técnicas de fototrampeo, se recopilaron 29.941 imágenes con algún contacto animal. De estas imágenes, el 0,09% de las fotografías registradas son de arruú y se ha detectado su presencia en 7 de las 63 cuadrículas (2 × 2 km) del Parque Natural de la Sierra de Mariola (el 11,11%). El periodo de muestreo se prolongó desde agosto de 2008 hasta mayo de 2010. Este estudio ha permitido integrar la información recopilada en campo con las bases de datos existentes para confirmar la colonización y la expansión del arruú en la sierra de Mariola.

Palabras clave: arruú; distribución; fototrampeo; paisaje, Parque Natural de la Sierra de Mariola.

- 173-192 **Sáez, Llorenç** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Botànica, Facultat de Biociències); **Bibiloni, Gabriel**; **Rita, Joan**; **Gil, Llorenç** (Universitat de les Illes Balears. Laboratori de Botànica); **Moragues, Eva** (Servei de Protecció d'Espècies. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori. Govern de les Illes Balears); **Romero Zarco, Carlos** (Universidad de Sevilla. Departamento de Biología Vegetal y Ecología); **Vicens, Josep** (Universitat de Barcelona. Laboratori de Botànica. Facultat de Farmàcia)

Additions and amendments to the flora of the Balearic Islands

This paper deals with 45 taxa, seven of which are new to the Balearic Islands flora: *Agrostis capillaris* L., *Centaurea solstitialis* L. *Chenopodium strictum* Roth, *Datura wrightii* Regel, *Kickxia elatine* (L.) Dumort. subsp. *elatine*, *Ranunculus xatardii* Lapeyr. and *Senecio inaequidens* DC. On the other hand, six taxa [*Catananche caerulea* L., *Centaurea apula* Lam., *Filago micropodioides* Lange, *Legousia speculum-veneris* (L.) Chaix, *Reseda undata* L. and *Veronica*

agrestis L.] are removed from the list of the Balearic Islands and individual island reports are given for several taxa.

Keywords: vascular plants; Balearic Islands; distribution range.

- 193-204 **Pujade-Villar, Juli** (Universitat de Barcelona. Facultat de Biologia. Departament de Biologia Animal); **Rodríguez, Pedro A.** (ICA - Instituto Colombiano Agropecuario)

Primera cita del género *Melikaiella* (Hym.: Cynipidae) para Colombia y descripción de una especie nueva

Se describe una nueva especie del género *Melikaiella* para Colombia: *M. humboldti* n. sp. Esta especie corresponde a una forma agámica que produce agallas en bellotas de pequeño tamaño sobre *Q. humboldtii*. Se exponen e ilustran los caracteres morfológicos que definen esta nueva especie. El género *Melikaiella* se menciona por primera vez para Colombia y representa la distribución más al sur del hemisferio norte conocida del género.

Palabras clave: Hymenoptera; Cynipoidea; Cynipini; *Melikaiella*; nueva especie; *Q. humboldtii*; Colombia.

- 205-229 **Sáez, Llorenç** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Botànica, Facultat de Biociències); **Galán de Mera, Antonio** (Universidad San Pablo-CEU. Laboratorio de Botànica, Facultat de Farmacia); **Pyke, Samuel** (Institut Botànic de Barcelona); **Pié, Gerard**; **Carnicero, Pau** (Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Botànica, Facultat de Biociències)

New data on vascular plants from Montseny massif (northeastern Iberian Peninsula)

Notes on distribution and morphology of some vascular plants from Montseny massif (north-eastern Iberian Peninsula) are presented. This paper deals with 91 taxa, 72 of which are new for the Montseny massif. Of these 72 taxa, 46 are native and 26 are non-native plants.

Keywords: vascular plants; northeastern Iberian Peninsula.